

Nemoguća i nejasna linija između nasilja i nenasilja

Luka

1996

Čini mi se da postoje dva različita argumenta koji su aktivni kada dođe do ophođenja spram pitanja nenasilja. Prvo vidim kao raspravu između dvije poprilično krute, međusobno isključive dogme. Ljudi koji vide oružani sukob kao jedino rješenje će prirodno biti u sukobu sa pacifistima koji bezuvjetno isključuju bilo kakav oblik nasilja. S druge strane, postoji sukob između tolerantnih ljudi koji nemaju nikakve veze sa nekom partikularnom ideologijom (u ovom slučaju pacifizam ili nasilne taktike) i onih koji su nepokolebljivi u svojoj ideologiji.

Veliki problem koji se nameće u ovoj debati nije toliko pitanje nasilja, koliko je to dogma i prihvaćanje unaprijed zapakiranih paketa misli. Problem, kako ga ja vidim, je pitanje taktike, a ne moralnog izbora između nasilja i nenasilja. Sama riječ „nasilje” čini mi se nejasnom, a postoji dosta neslaganja o tome što ona označava, dakle da bi uopće diskutirali za ili protiv nasilja značenje riječi mora biti jasnije određeno. Naposljetku, nasilje je vrlo jaka riječ koja konstantno biva iskorištavana, da bi se manipuliralo ljudima, i iskrivljavalo stvari van proporcija.

Novine koje izvještavaju o bombardiranjima izvršenim od strane NATO-a, u kojima je poginulo više osoba, ne upotrebljavaju riječi kao teroristički, ubojstvo ili nasilje, a izvještavajući o bombi koja je uništila zgradu, ne ozljeđivši nikoga, govore o ekstremno opasnom i nasilnom terorističkom činu, čine izraz nasilje praktično beznačajnim. Da li su napadi na ljude nasilje? Nanošenje štete? Mogu li riječi biti klasificirane kao nasilne? Da li je upotreba autoriteta, bez fizičke snage, nasilna?

Za dobrobit ovog članka, riječ nasilje ću upotrijebiti isključivo da opišem uporabu fizičke snage, sa ciljem da bi se ozlijedilo i to bez obzira tko, kako i zašto koristi tu metodu. Izraz nenasilje s druge strane, se definira samim bivanjem nenasilnom osobom. To je izraz koji isključuje oblik ponašanja. Njegova definicija leži u tome da opisuje ono što nije. Većina ljudi veći dio svog života provede tako da su nenasilni. To znači da ne upotrebljavaju fizičku snagu s namjerom da ozlijede drugo živo biće. Čak i najnasilnije osobe se vrlo često ponašaju nenasilno, dok nenasilna osoba izabire da tvrdoglavo uopće ne koristi nasilje.

Nemoguće je biti potpuno nasilan, ali je isto tako nemoguće biti potpuno nenasilan (govorim o namjernom nasilju, ne o vrsti nasilja koja je uzrokovana korištenjem proizvoda koji za svoju proizvodnju zahtijeva čin nasilja ili može biti dio sustava koji podržava nasilje). Ne vjerujem da se aktivisti dijele na nasilne i nenasilne osobe. Oni se dijele na nenasilne osobe i one osobe koje ne isključuju nasilje zbog svoje ideologije. Pacifisti su se getoizirali u područje gdje ekskluzivno gledaju upotrebljavati nenasilne taktike da bi postigli promjenu. Osobe koje nisu pacifisti ne prihvaćaju taj geto. One koriste taktike koje su nenasilne, ali se ponašaju nasilno kada im to odgovara.

Pred otprilike godinu i pol dana (10.'94.), policija je ušla u zgradu koju smo skvtirali. Relativno mali broj regularnih policajaca, galamdžija, se pojavio tijekom koncerta kojemu je prisustvovalo 100-tinjak osoba. Oni su naredili toj gomili da se poreda uza zid, i većina ljudi je trenutačno poslušala, bez ikakvog otpora. Iz diskusija o tome šta se zbivalo mislim da je puno ljudi vrlo usko shvatilo pojam otpora. Oni su otpor shvatili isključivo kao bitku sa policijom, a ne protiv popustljivosti. Upravo ono što policija i želi od njih da misle: budi poslušan ili najebi od nas koji nosimo oružje.

U toj situaciji, sumnjam da bi borba sa policijom bila produktivna, ali nekakav vid otpora je bio potreban, npr. nešto kao ignoriranje njihovih naredbi. Neke druge taktike su mogle uključivati jednostavno sjedanje na pod i odbijanje micanja s tog mjesta. Gotovanska policija baš ne prihvaća neposluh sa oduševljenjem i vjerojatno će reagirati, ali meni zaista nije jasno zašto im ne bi barem otežali posao dok nas privode, ili kada nam odluče pokvariti zabavu. Sigurno je da će biti

posljedica (kao što su neki od nas vidjeli u Samoboru 31. 10. 1995.), ali na to gledam kao na izbor pojedinca dok postaje dio scene koja je u direktnoj opoziciji ustaljenom redu/društvu, a čiji je osnovni dio i nasilna policija.

Ne bi nas smjeli moći uhvatiti bez otpora, bez obzira da li je taj otpor nasilan ili nenasilan, što ovisi o situaciji. Rijetko sam doživio da anarhisti koriste nasilne taktike iz principa, iako znam da ih neki zagovaraju. Za vrijeme demonstracija ili sukoba sa policijom, nasilne akcije često započinju pokušajima da se ljudi „oduhapse” od policije. Kada policija zgrabi nekoga iz grupe, sa namjerom da ga privede, onda se mora suočiti sa grupom koja pokušava osloboditi tu osobu, a tada često dolazi do toga da ljudi udaraju, guraju i vuku policajce (po njihovim udovima), sa namjerom da oslobode osobu iz njihovog zagrljaja. Iako „oduhapšenje” može postati nasilno, ono je djelotvorno. Policija napada jednog od nas, a mi činimo ono što moramo da oslobodimo tu osobu. Odatle se može desiti da se borbe razbuktaju, sa ciljem da se policija povuče ili da se zaštite ljudi koji se povlače.

Pacifisti se protive ovoj taktici i meni je to smiješno. Kada je moguće osloboditi nekoga koga policija pokušava uhvatiti, te ljude treba osloboditi upotrebljavajući sva efektivna sredstva i taktike. U tom smislu se pacifističke akcije često čine više simbolične. One su osmišljene da pokažu ljudima, npr. moralnu superiornost jedne strane nad drugom, sa ciljem da se pridobije podrška ili pažnja medija. Dobro, to je valjana taktika, koja je često uspješna u svojim ciljevima, ali nije baš i konkretan oblik otpora. Ljudi koji ne isključuju opciju nasilnih taktika zadržavaju pravo na samoobranu.

Očigledno je da ponekad to ima negativan učinak i da policija onda jače tuče aktiviste nego što bi nenasilne tipove, ali onda je možda trebalo malo bolje razmisliti da li je pravi trenutak za upotrebu nasilne taktike. Cilj je izbjeći njihovu kontrolu za vrijeme akcija i, uopće, u životu. Ponovno, prihvaćam nenasilje kao korisnu, i ponekad učinkovitu taktiku, ali ne kao ideologiju koje ću se držati bez obzira na sve ostalo. Za pacifističku ideologiju mislim da prekoračuje granicu dobrog ukusa u onom trenutku kada postane autoritarna. Velike demonstracije širom Europe i SAD-a, organizirane od strane „mainstream” organizacija, koje su dogmatski nenasilne (iako više zbog ugleda nego zbog uvjerenja), često su nadgledane od strane redara koji surađuju sa policijom i pomažu im da odstrane nepoželjne. To je smiješno i autoritarno.

Na CNDovom antinuklearnom skupu u Engleskoj, organizatori i policija su surađivali da bi izdvojili anarhiste. Mene su povukli za nogavice hlača i izvukli iz grupe koja je demonstrirala, i to grublje nego što bi to učinila policija. Kada nasilne akcije postanu pravilo, to je onda još smiješnije. *Hardcore* aktivisti koji očekuju borbe sa policijom svaki put kada se nešto dešava bi se trebali prijaviti u policiju i zatražiti posao policajca, koji im, čini se, odgovara.

Ne kažem da policija ne zaslužuje dobre batine, naprotiv, ali uzimajući u obzir odnos moći, jednostavno nemamo šanse. Sumnjam da bi većina nas uopće imala i volje boriti se tako često kao vojska i policija, za bilo kakvu promjenu. Nadjačani smo od strane čudovišta — legalne mašine i često nam uopće nije do borbe. Policijska kultura uzgaja mentalitet ratnika, koji u kombinaciji sa macho — nasilnim razmišljanjem služi svrsi. Isto tako, korištenjem ekskluzivno nasilnih taktika se izoliramo od većine ljudi kojima je to neprihvatljivo, i time se odričemo veće potpore. Nemoguće je koristiti taktike kao što su one RAF-a ili Anti-Imperialistische Zellen, bez da se one organiziraju iz podzemlja, izolirane od ljudi zbog kojih se sve to i radi. RAF su učinkoviti, ali su istovremeno poprilično izolirani, što je i logično. Važno je ne zaglaviti u izolaciji. To otuđuje druge s kojima bi mogli surađivati i ograničava nas.

Ne radi se samo o nasilju protiv nenasilja, već o svim formama unaprijed upakiranih misli (ideologija). Cijeli život smo učeni da razmišljamo na taj način. Da li si kršćanin, marksist ili nacionalist? To je glupo pitanje. Poznajem ljude koji su sve to, i istovremeno niti jedno. Etiketirati se kao nasilan ili nenasilan stavlja zapreku na proces učenja i razvoja osobe, isto kao što to čine i sve ostale ideologije.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Luka
Nemoguća i nejasna linija između nasilja i nenasilja
1996

<http://www.stocitas.org/luka.htm>

Originalno objavljeno u Comunitasu #6, fanzinu Zagrebačkog anarhističkog pokreta. Kasnije objavljeno u zborniku *Anarhizam i nasilje*, Što čitaš?, Zagreb, 2001, www.stocitas.org

anarhisticka-biblioteka.net